

Tájékoztató levél

2020. március 16.

Szerződésszegésre vonatkozó felelősségi szabályok a koronavírus által okozott járványügyi helyzet tükrében

Tartalom

1. Vis maior általánosságban

A koronavírus által okozott járvány terjedése számos vállalkozás esetében azt eredményezheti, hogy a járvány a vállalkozás által vállalt szerződéses kötelezettségek teljesítését lehetetlenné teszi vagy akadályozza. Ezen esetekben felmerül a vis maior, mint kimentési lehetőség.

2. Vis maior a koronavírus idején

A vis maiorra ugyan nincsen jogszabályban rögzített fogalma, a bírói gyakorlat olyan abszolút ellenállhatatlan természeti vagy emberi erőnek tekinti, amelyet emberi eszközökkel nem lehet meggátolni, és amely tipikusan a szerződések lehetetlenüléséhez vezet.

3. Szerződő felek kötelezettségei

Szerződésszegéssel – például nem teljesítés, késedelem – okozott károk megtérítése alól akkor lehet mentesülni vis maiorra történő hivatkozás alapján, ha a kötelezett bizonyítja, hogy a szerződésszegést ellenőrzési körén kívül eső, a szerződéskötés időpontjában előre nem látható körülmény okozta, és a körülmény a vis maiorra kiváltó helyzettel közvetlen összefüggésbe hozható, és nem volt elvárható, hogy a körülményt elkerülje vagy a kárt elhárítsa. Fontos, hogy a feltételeknek együttesen kell teljesülnie.

4. Szerződések bíróság általi módosítása

5. Jövőbeni szerződése

Magukban a szerződésekben is előfordul, hogy a felek kitérnek a vis maior értelmezésére, és példaként általában a háborús és terrorcselekményeket, természeti és nukleáris katasztrófákat, és a járványügyi megbetegedéseket hozzák fel. Az a fél tehát aki a járványi helyzet miatt nem tud teljesíteni, az adott esetben kellő alappal hivatkozhat erre. Ez esetben a vállalkozás mentesülhet a szerződésszegés következményei (pl. kötbér) alól, illetve akár mentesülhet a vis maior helyzet idejére a szerződéses kötelezettségei teljesítése alól (pl. a teljesítési határidő a vis maior általi tényleges akadályoztatás idejével meghosszabbodik).

2. Vis Maior a koronavírus idején

Jelen esetben leszögezhető, hogy a koronavírus okozta világjárványra (a WHO hivatalosan is annak minősítette) és ebből adódó korlátozó intézkedésekre a közelmúltban nem volt példa, így a járvány kirobbanása előtt megkötött szerződések esetében nagy valószínűséggel igazolható, hogy ez nem volt előrelátható.¹

¹ Az Egészségügyi Világszervezetet a Kínai Köztársaság 2019.12.31-én értesítette egy tömeges jellegű megbetegedésről, és egy héttel később, 2020. január 7-én erősítették meg hivatalosan a kínai hatóságok, hogy egy új – tüdőgyulladást okozó - koronavírusot azonosítottak. A WHO 2020.március 11-én minősítette világjárvánnyá.

Ha egy terület karantén alá kerül, vagy bizonyos tevékenységeket a koronavírus miatt korlátoznak, akkor ez a szerződés teljesítésének lehetetlenüléséhez vezethet. A személyesen nyújtott szolgáltatások esetében lehetetlenülésről beszélünk akkor, ha maga a személy fertőződik meg vagy hatósági karantén alá kerül.

A 2020.év előtt megkötött szerződések esetében a szerződésszegő fél jobb eséllyel mentesülhet a felelősség alól. Azonban ekkor is vizsgálni kell, hogy a fél mindent megtett-e a körülmény elkerülése, illetve a kár elhárítása érdekében. A 2020-as szerződések esetében ezt már nehezebb lesz bizonyítani, főleg a Kínával vagy Olaszországgal kapcsolatos szerződések esetében.

3. A szerződő felek kötelezettségei

A teljesítés lehetlenné válásáról tudomást szerző fél késedelem nélkül köteles erről a másik felet értesíteni vis maior esemény felmerüléséről vagy annak veszélyeiről: milyen okból, milyen módon és milyen mértékben érintett a vállalkozás a vis maior által. Önmagában a járványra való hivatkozás nem elégséges. Az értesítés elmulasztásából eredő kárt pedig a mulasztó fél köteles megtéríteni.

Fontos tehát igazolni tudni azt, hogy a járvány mennyiben korlátozta vagy lehetetlenítette el a szerződés teljesítését, és azt is, hogy esetleges átszervezések, szükségintézkedések bevezetése által a vállalkozás minden elvárható intézkedést megtett a késedelem, az egyéb szerződésszegés mérséklésére.

A magyar jog szerint a teljesítés lehetlenné válásának következménye a szerződés megszűnése. A jogkövetkezmények az alapján kerülhetnek megállapításra, hogy az egyik fél felelőssé tehető-e a szerződés lehetetlenüléséért. Ha egyik fél sem felelős, akkor a feleknek el kell számolniuk egymással: a teljesítés lehetlenné válása előtt nyújtott szolgáltatás pénzbeli ellenértékét meg kell téríteni, a pénzbeli előlegek pedig visszajárnak.

4. Szerződések bíróság általi módosítása

Erre eddig nagyon szűk körben volt példa, azon tartós jogviszonyok esetén, amelyek során a szerződéskötést követően bekövetkezett vis maior körülmény nem volt előrelátható, nem a szerződő fél idézete elő, nem tartozik az általános gazdasági kockázatának körébe, és a szerződés teljesítése változatlan feltételek mellett lényeges jogi érdekét sértené. Az mindenesetre kijelenthető, hogy a szerződések bíróságok által tömeges módosítására jelenleg a jogszabályok nem biztosítanak lehetőséget a gazdasági élet egészét érintő változások okán.

5. Jövőbeni szerződések esetén

A járványügyi helyzet nemcsak a már megkötött szerződésekre van hatással, hanem a jövőben megkötendőkre is, ezért a vállalkozások számára tanácsos, hogy a koronavírust és általánosságban a járványügyi helyzeteket vegyék figyelembe az új szerződések megkötésekor: ilyen esetben érdemes tehát rögzíteni a szerződésszegésért való felelősség szabályait, illetve a követendő eljárási és egyeztetési szabályokat.

Felelősség kizárása

A Taxcontor Kft. hírlevelét a lehető legnagyobb gondossággal készítjük, ugyanakkor tekintetbe kell venni, hogy egy ügylet jogi megítélését számtalan egyedi, specifikus információ és körülmény befolyásolja. Ezért konkrét esetben kérjük, mindig konzultáljon velünk!

A Taxcontor Kft. hírlevelében leírtak a hírlevél jellegéből adódóan csupán általános tájékoztatásul szolgálnak. Így ezen információk nem helyettesítik a szakmai tanácsadást, konzultációt és nem szolgálnak bármely üzleti döntés alapjául.

Amennyiben a jövőben nem szeretné a Taxcontor Kft. hírlevelének számait megkapni, kérjük, írjon a toth.laszlo@taxcontor.hu email-címre.

További információkért keressen minket:

Telefon:96/519-942

Email: toth.laszlo@taxcontor.hu

Cím: 9026 Győr,

Ady Endre utca 67/B.